

Kõik teed viivad kohtusse?

Käes oli erakordselt palav maikuu ning Tallinna riigigümnaasiumis toimus lastevanemate koosolek. Päevakorras oli laste lõpetamine ning selle sündmuse tähistamiseks plaanitav klassireis. Valik langes rikka kultuuripärandiga Rooma kasuks. Õpilased olid väga elevil ja ootasid reisi pikisilmi, sest nende klassijuhataja ja ajalooõpetaja Dmitri oli oma tundides palju rääkinud selle linna tähtsusest inimkonna ajaloos.

Koosolek ei kulgenud aga sugugi sujuvalt. Keegi vanematest ei tahtnud võtta vastutust reisi korraldamise eest. Ka rahakogumine tundus tüütu ja ülemäära keeruline ettevõtmine: kes tahaks olla see inimene, kes peab ükselt uksele käima ja teistelt lapsevanematelt raha välja pigistama. Lapsevanem Mihkel tegi ettepaneku, et seda võiks teha Kevin. Ta olevalt väga pädev rahaküsimustes, sest töötab Eesti ühes suurimas ettevõttes raamatupidajana. Tema juures oleks raha kindlates kätes. Kevin keeldus, sest temasugustel suurtel raamatupidajatel ei ole aega tegeleda pisisummadega. Enda asemel soovitas ta Üllet, kes on advokaat ja kes kindlasti ei eksiks seaduse, eetika ega moraali vastu.

Üllele see mõte üldse ei meeldinud. Tal oli parajasti Riigikohtu menetluses väga suur asi, mis võttis kogu tema aja ja tähelepanu. Kui Kevini-sugused ei taha raha koguda, siis seda vähem tema. Ülle tunnipalk küündib sadadesse eurodesse ja lõpureisi korraldamine ei vääri tema aega ega oskusi, las hoopis Ingrid teeb lõpuks päris tööd ja aitab reisi korraldada. Selle peale lausus väga tuntud sisulooja Ingrid, et ta ei imesta, miks Ülle asi pidi Riigikohtusse minema. Suure suuga advokaat on harva hea advokaat.

Arutelu jälginud Dmitri otsustas sekkuda enne, kui puhkeb suur tüli. Ta teatas vanematele, et võtab vaatamata väga keerulisele graafikule reisikorralduse ja rahakogumise enda peale, kuid hoiatas, et teeb seda omaviisi. Kellelgi polnud selle vastu midagi.

Paari nädalaga oli reisiraha kokku kogutud ja Dmitri hoidis seda enda maal asuvas kodus ümbrikus. Mai lõpus läks Dmitri kooli, et parandada viimased testid ja kontrolltööd. Lõuna paiku sai ta Päästeametilt kõne, milles teatati, et maastikupõleng on kiiresti lähenemas tema kodule ning kuna Päästeameti ressursid on ammendumas, ei ole võimalik Dmitri kodu ilmselt päästa. Ta jõudis kohale alles siis, kui maja oli juba leekides. Vaatamata päästeametnike keelule, sööstis Dmitri majja, et proovida midagigi päästa. Tihedas suitsus ei õnnestunud tal jõuda kuigi kaugele. Dmitri kaotas mürgiste gaaside sissehingamise tõttu teadvuse ning ärkas hiljem haiglas.

Järgmisel lastevanemate koosolekul teatas Dmitri, et lõpureis jääb ära. Selleks kogutud raha hävis tulekahjus ning kindlustusselts ei taha midagi hüvitada, kuna maastikupõleng ei olevat mitte tulekahju, vaid loodusõnnetus, mille eest ei ole kindlustuslepingus hüvitist ette nähtud. Seepeale ei soovinud enam keegi klassijuhatajale kiiret paranemist. Selle asemel väljendati pahameelt, et ta hoidis üle kümne tuhande euro kodus lihtsalt ümbrikus. Dmitri selgitas, et sularahas maksmine võimaldanuks reisi korraldada päris odavalt, kuna üks reisibüroo oskab väga hästi makse optimeerida. Õpetaja ei hakanud detailidesse laskuma, kuid kõik said aru, mida ta silmas pidas.

Sõna võttis Ülle, kelle arvates peaks inimene, kui ta võtab mistahes kohustuse, olema valmis selle eest vastutama. Ta nõudis raha tagastamist ja ähvardas pöörduda kohtusse. Teised lapsevanemad olid sama meelt. Ka Ingrid nõustus, et Üllel on õigus. Dmitri teatas, et tal pole võimalik raha tagasi maksta, ja lahkus koosolekult.

Samal õhtul, valmistudes järjekordseks peaks, filmis Ingrid *story*'sid, et jagada elus toimuvat oma peaaegu 65 000 jälgijaga. Ta rääkis, et ostis hiljuti uue üliägeda meigikomplekti, aga mainis sedagi, kuidas tema lapsel koolis läheb. Ingrid avaldas, et tal on hea meel oma lapse üle, kes tegi hiljuti viimase eksami, kuid oli kurb, et laps ei saa minna koos klassikaaslastega lõpureisile. „Klassijuhataja Dmitri oli nii rumal, et arvas, et hea mõte on panna lõpureisiks kogutud raha ümbrikusse. Otse loomulikult läks see kaduma! Ma pean nüüd ise korraldama lapsele reisi, et tal jääks kooli lõpetamisest mingigi hea mälestus,“ kommenteeris Ingrid peegli ees, pannes samal ajal ripsmetušši.

Järgmisel hommikul ilmus ajakirjas Kuluaarid artikkel pealkirjaga „Tallinna riigigümnaasiumis omastas klassijuhataja lõpureisiks kogutud raha. Tuntud sisulooja Ingrid kurdab, et peab nüüd ise lapsele reisi korraldama“. Artiklis oli juttu peost, kus Ingrid käis, tema uuest meigikomplektist ja sellest, kuidas Tallinna eliitkooli ajalooõpetaja, Ingridi lapse klassijuhataja Dmitri, „pani raha ümbrikusse, mis läks kaduma“. Üsna pea hakkasid teiste meediaväljaannete ajakirjanikud kooli direktorilt juhtunu kohta aru pärima.

Direktoril ei jäänud muud üle, kui teha raske otsus. Uuel nädalal saabus Dmitri e-postkasti kiri, milles teavitati töölepingu ülesütlemisest, kuna Dmitri „raske hooletuse ja käitumise tõttu on tekkinud olukord, kus ei saa mõlemapoolseid huve järgides eeldada töösuhte jätkamist“. Gümnaasiumi direktor lisas, et ta väärtustab tööd, mida Dmitri on viimase kuue aasta jooksul kooli maine tõstmiseks teinud, ja et tal on äärmiselt kahju, et asjad peavad niimoodi lõppema.

Samal ajal esitas Ülle koos teiste lapsevanematega maakohtusse hagi, milles nõutakse, et Dmitri tagastaks kõigile lapsevanematele nende raha, maksaks intressi ja kannaks kohtukulud. Dmitri vaidles vastu. Ta leidis, et ei ole lapsevanemate raha hävimises süüdi, kuna tegemist oli vääramatu jõuga. Kui keegi peab selle eest üldse vastutama, siis on see kindlustusselts, kellega ta oli sõlminud kindlustuslepingu.

Lisaks esitas Dmitri vastuhagi, milles leidis, et Ingrid on oma tegevusega sotsiaalmeedias rikkunud tema põhiõigust aule ja heale nimele ning seeläbi kahjustanud ka tema õigust valida tegevusala. Meedia ebasoodsa tähelepanu alla sattunud ning kohtuasjaga kimpus Dmitrit ei võta ükski tööandja enam õpetajana tööle. Dmitri nõudis mõlema rikkumise eest mittevahalise kahju hüvitamist ning töökoha kaotuse eest Ingridilt veel ka palga hüvitamist seni, kuni Dmitri on leidnud uue töökoha.

Oled kohtunik ja Sinu ülesanne on vaidlus lahendada. Millise otsuse peaks kohus tegema?

Kaasuse lahendamisel tugine eeskätt Eesti Vabariigi põhiseadusele.

Abistavad küsimused

1. Kas maastikupõleng on loodusõnnetus, tulekahju või vääramatu jõud? Kas kindlustusselts peab tekitatud kahju Dmitrile hüvitama?
2. Kas Dmitri tegi kõik õigesti või oli hooletu? Kui ta oli hooletu, siis kas lihtsalt hooletu või raskelt hooletu?
3. Kas Dmitri töölepingu ülesütlemine oli õigustatud? Kas Dmitri saab töölepingu ülesütlemist kohtus vaidlustada?
4. Kas Dmitri peab lapsevanematele raha tagastama, maksma intressi ja kandma kohtukulud?
5. Kas ja millises ulatuses tuleks Dmitrile hüvitada mittevahaline kahju? Kas ja millises ulatuses tuleks Dmitrile hüvitada töökoha kaotuse tõttu saamata jäänud tulu?